

UDSKRIFT
AF
HØJESTERETS DOMBOG

HØJESTERETS DOM
afsagt mandag den 23. september 2019

Sag 42/2019

(1. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

Tiltalte 1

(advokat Hanne Rahbæk, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Svendborg den 26. september 2018 og af Østre Landsrets 18. afdeling den 30. januar 2019.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Thomas Rørdam, Lene Pagter Kristensen, Marianne Højgaard Pedersen, Jon Stokholm og Lars Apostoli.

Påstande

Dommen er anket af Tiltalte 1 med påstand om frifindelse, subsidiært hjemvisning og mere subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået skærpelse.

Anbringender

Tiltalte 1 har anført navnlig, at domfældelsen for medvirken til selvmord, jf. straffelovens § 240, beror på en forkert fortolkning af loven. Medvirkensbegrebet i § 240 er således snævrere end det almindelige medvirkensbegreb i straffelovens § 23, hvilket også må anses for bedst stemmende med Menneskerettighedskonventionens artikel 8 om retten til privatliv, som bl.a. beskytter retten til selv at bestemme, hvornår livet skal afsluttes. Den bistand, som han ydede til Person 2, Person 3 og Vidne 4 havde ikke karakter af en så væsentlig og direkte medvirken til selvmord eller forsøg herpå, at det er tilstræk-

Vidne 4 (Tidl.
Person 1)

keligt til domfældelse efter § 240. Han bidrog alene med tilvejebringelse af medicin samt rådgivning og information, som i forvejen var frit tilgængelig bl.a. på internettet. I øvrigt var han ikke selv til stede, da de pågældende begik selvmord eller forsøgte at begå selvmord. Fysisk tilstedeværelse må være en betingelse for overtrædelse af § 240 eller for domfældelse for forsøg, og det er da heller ikke tidligere sket, at nogen er blevet dømt for overtrædelse af denne bestemmelse uden selv at have været til stede i forbindelse med selvmordet eller selvmordsforsøget.

For så vidt angår den del af tiltalen, der består i rådgivning ydet i forlængelse af en vejledning, som er tilgængelig på en hjemmeside på internettet, er det i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 10 om retten til ytringsfrihed at straffe efter straffelovens § 240, jf. herved Menneskerettighedsdomstolens dom af 29. oktober 1992 i sagerne 14234/88 og 14235/88 (Open Door and Dublin Well Woman mod Irland).

Først ved en ændring af straffelovens § 240 i 2004 blev forsøg på medvirken til selvmord gjort strafbart uden for tilfælde, hvor forbrydelsen er begået af egennyttige bevæggrunde. Af forarbejderne til lovændringen fremgår, at der ikke blev tilsigtet nogen ændring i det hidtidige strafbare område for forsøg. Der kan derfor ikke straffes for forsøg i forhold 1, da der ikke var tale om egennyttige bevæggrunde. Under alle omstændigheder må der tages hensyn hertil ved strafudmålingen.

Hjemvisningspåstanden er nedlagt for det tilfælde, at frifindelsespåstanden ikke tages til følge, og sagen efter fastlæggelsen af den korrekte fortolkning af straffelovens § 240 ikke kan afgøres på det foreliggende grundlag.

Under alle omstændigheder er en betinget fængselsstraf på 60 dage for streng, da hans bistand alene var motiveret af et ønske om at hjælpe forpinte mennesker, som selv eller via deres pårørende havde rettet henvendelse til ham for at få hjælp til at begå selvmord. Han har således ikke opnået eller tilsigtet at opnå nogen fordel for sig selv. Der bør også tages hensyn til, at han har mistet sin autorisation som læge. Endvidere taler det for formildelse, at to af forholdene er begået for mere end to år siden, og at han nu er næsten 78 år gammel.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at landsretten har anvendt straffeloven korrekt. Medvirkensbegrebet i straffelovens § 240 er det samme som det almindelige medvirkensbe-

greb i lovens § 23. Der gælder således ikke noget krav om en særligt kvalificeret form for medvirken eller fysisk tilstedeværelse efter § 240, og de handlinger, som **Tiltalte 1** foretog ifølge landsrettens bevisvurdering, er i hvert fald tilstrækkelige til domfældelse efter denne bestemmelse.

Tiltalte 1 er med rette dømt for forsøg på medvirken til selvmord i forhold 1. Strafferammen går op til fængsel indtil 3 år, og forsøg på medvirken til selvmord er derfor strafbart, jf. straffelovens § 21, stk. 3.

En domfældelse af **Tiltalte 1** i overensstemmelse med landsrettens bevisresultat er hverken i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 8 eller artikel 10.

Straffen bør skærpes især under hensyn til, at han er dømt for medvirken til to selvmord samt et forsøg. Det taler også i skærpende retning, at de pågældende personer var fremmede for **Tiltalte 1**, der således ikke havde nogen personlig og følelsesmæssig tilknytning til dem. Han var derimod drevet af et engagement i spørgsmålet om rimeligheden af det gældende forbud mod medvirken til selvmord i straffelovens § 240.

Supplerende retsgrundlag

Straffelovens § 240 fik ved lov nr. 126 af 15. april 1930 følgende ordlyd:

”Den, som medvirker til, at nogen berøver sig selv Livet, straffes med Bøde eller Hæfte. Hvis Handlingen foretages af egennyttige Bevæggrunde, er Straffen Fængsel indtil 3 Aar.”

Ved lov nr. 433 af 31. maj 2000 blev hæftestrafpen afskaffet, og i § 240 blev ”hæfte” erstattet med ”fængsel indtil 4 måneder”. Bestemmelsen indeholdt herefter en normalstrafferamme med bøde eller fængsel indtil 4 måneder og en skærpet sidestrafte ramme med fængsel indtil 3 år, hvis handlingen var foretaget af egennyttige bevæggrunde.

Efter denne retstilstand var forsøg på medvirken til selvmord alene strafbart, hvis handlingen var foretaget af egennyttige bevæggrunde. Dette skyldes, at forsøg kun straffes, når der for lovovertrædelsen kan idømmes en straf, der overstiger fængsel i 4 måneder, jf. straffelovens § 21, stk. 3.

Ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 blev § 240 formuleret således:

”Den, som medvirker til, at nogen berøver sig selv livet, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.”

Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår bl.a. (Folketingstidende 2003-04, Tillæg A, lovforslag nr. L 99 af 26. november 2003, s. 3334):

”Lovforslagets § 1, nr. 50, indebærer en teknisk forenkling af normal- og sidestrafferammen i § 240. Ændringen medfører, at den skærpede sidestrafferamme i stk. 2, hvorefter straffen kan stige til fængsel indtil 3 år, hvis handlingen er foretaget af egennyttige bevæggrunde, ophæves, således at bestemmelsen har en strafferamme med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Bestemmelsens strafmaksimum forbliver uændret, og med ændringen tilsigtes ingen ændring i det hidtidige strafbare område eller udmålingsniveau.”

Spørgsmålet om eventuel kriminalisering af generelle opfordringer til selvmord mv. har været forelagt for Straffelovrådet, der har afgivet betænkning om spørgsmålet i 2005 (bet. nr. 1462/2005). Det fremgår af betænkningen, at det ifølge Straffelovrådet ikke kan anbefales at gennemføre lovændringer med henblik på kriminalisering af generelle opfordringer mv. til selvmord. I betænkningen har Straffelovrådet bl.a. udtalt sig om fortolkningen af den gældende bestemmelse i straffelovens § 240. I betænkningen hedder det bl.a. (s. 11-12, 41-42 og 59):

”Kapitel 2. Gældende ret

...

2.2. Straffeloven

2.2.1. Det er ikke strafbart at forsøge at tage sit eget liv, men efter straffelovens § 240 er det strafbart at medvirke til, at nogen berøver sig selv livet. Strafferammen er bøde eller fængsel indtil 3 år. Forbrydelsen fuldbyrdes, når offeret dør. Der kan efter omstændighederne straffes for forsøg på medvirken til, at nogen berøver sig selv livet, jf. straffelovens § 240, jf. § 21. Forsøg omfatter enhver handling, som sigter til at fremme eller bewirke udførelsen af en forbrydelse, sml. Den kommenterede straffelov s. 191 ff. (Almindelig del). Der kan rejses spørgsmål om, hvorvidt § 240 alene finder anvendelse på fysisk medvirken og psykisk medvirken af en kvalificeret karakter, eller om bestemmelsen i overensstemmelse med dansk rets almindelige medvirkensregel, jf. straffelovens § 23, omfatter alle tilfælde, hvor gerningsmanden ved tilskyndelse, råd eller dåd forsætligt medvirker til, at en bestemt person begår selvmord, sml. Den kommenterede straffelov s. 206 ff. (Almindelig del) og s. 314 (Speciel del). For at kunne straffe efter § 240 kræves under alle omstændigheder, at gerningsmanden har foretaget en konkretiseret medvirkenshandling med forsæt til, at en eller flere bestemte personer begår selvmord. Opfordringer til at begå selvmord eller anvisninger på, hvorledes selvmord kan begås, er ikke omfattet af § 240, når de ikke er specifikt rettet mod bestemte personer. Fremsæt-

telsen eller formidlingen af opskrifter på selvmord, der f.eks. sker via hjemmesider på internettet, kan derfor i almindelighed ikke straffes efter § 240.

Som det fremgår ovenfor, kan der alene straffes for medvirken efter straffelovens § 240, hvis medvirkensforholdet retter sig mod en konkretiseret medvirkenshandling. Offentlig tilskyndelse f.eks. på internettet til forbrydelse er selvstændigt kriminaliseret i straffelovens § 136, stk. 1. Efter denne bestemmelse straffes den, som uden derved at have forskyldt højere straf offentligt tilskynder til forbrydelse, med bøde eller fængsel indtil 4 år.

...

Kapitel 6. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

6.1. Retten til liv (artikel 2)

6.1.1. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har i *Pretty mod Storbritannien*, dom af 29. april 2002, fastslået, at artikel 2 om retten til liv ikke omfatter en "ret til at dø".

Uanset der ikke foreligger domme herom, antages det, at artikel 2 ikke indebærer pligt for staten til at modvirke, at folk begår selvmord.

6.2. Retten til ytringsfrihed, herunder retten til at modtage information (artikel 10)

6.2.1. Efter artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention har enhver ret til ytringsfrihed. Det fremgår udtrykkeligt af bestemmelsen, at retten til ytringsfrihed omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser. Det antages, at retten til ytringsfrihed også omfatter ytringer på internettet.

Ifølge bestemmelsens stk. 2 kan udøvelsen af ytringsfriheden underkastes sådanne formaliteter, betingelser, restriktioner eller straffebestemmelser, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, territorial integritet eller offentlig tryghed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden, for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at forhindre udsprelse af fortrolige oplysninger eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed.

Et indgreb i retten til ytringsfrihed kan således anses for at være i overensstemmelse med konventionens artikel 10, hvis det opfylder tre betingelser: Indgrebet skal være foreskrevet ved lov, det skal varetage et eller flere af de hensyn, der er opregnet i stk. 2, og det skal være nødvendigt i et demokratisk samfund. Sidstnævnte kriterium indebærer et proportionalitetskrav, hvorefter indgrebets intensitet skal stå i rimeligt forhold til det angivne formål.

6.2.2. Staterne har som udgangspunkt en vid skønsmargin, når der er tale om moralske spørgsmål ["morals"]. Det følger bl.a. af *Open Door and Dublin Well Woman mod Irland*, dom af 29. oktober 1992 (pr. 68), der omhandlede et af de irske domstole nedlagt forbud mod to organisationers og to personers rådgivning om foretagelse af abort i Storbritannien. Det var forbudt at få foretaget abort i Irland, hvorimod det ikke var forbudt at rejse til udlandet for at få foretaget aborten. Uanset den vide skønsmargin anså Menneskerettighedsdomstolen dog det nedlagte forbud for at være i strid med artikel 10, også for så vidt angik to kvinder, der havde klaget over indgreb i deres ret til at modtage informationen. Menneskerettighedsdomstolen fandt ikke, at indgrebet var nødvendigt i

et demokratisk samfund på grund af forbuddets absolutte karakter, fordi informationerne var tilgængelige ad anden vej, og fordi rådgiverne ikke opfordrede eller opmuntrede kvinder til at få foretaget abort (pr. 72-80).

...

Kapitel 9. Straffelovrådets overvejelser

9.1. Som det fremgår af kapitel 2.2, er det ikke strafbart at forsøge at tage sit eget liv, men efter straffelovens § 240 er det strafbart at medvirke til, at nogen berøver sig selv livet. For at kunne straffe efter § 240 kræves, at gerningsmanden har foretaget en konkretiseret medvirkenshandling med forsæt til, at en eller flere bestemte personer begår selvmord. Opfordringer til at begå selvmord eller anvisninger på, hvorledes selvmord kan begås, er ikke omfattet af § 240, når de ikke specifikt er rettet mod bestemte personer. Fremsættelsen eller formidlingen af opskrifter på selvmord, der f.eks. sker via hjemmesider på internettet, kan derfor i almindelighed ikke straffes efter § 240..."

Af præmisserne i den dom, der er nævnt i betænkningen (Menneskerettighedsdomstolens dom af 29. oktober 1992 i sagerne 14234/88 og 14235/88, Open Door and Dublin Well Woman mod Irland), fremgår bl.a.:

"2. Proportionality

67. The Government stressed the limited nature of the Supreme Court's injunction which only restrained the provision of certain information (see paragraph 20 above). There was no limitation on discussion in Ireland about abortion generally or the right of women to travel abroad to obtain one. They further contended that the Convention test as regards the proportionality of the restriction was inadequate where a question concerning the extinction of life was at stake. The right to life could not, like other rights, be measured according to a graduated scale. It was either respected or it was not. Accordingly, the traditional approach of weighing competing rights and interests in the balance was inappropriate where the destruction of unborn life was concerned. Since life was a primary value which was antecedent to and a prerequisite for the enjoyment of every other right, its protection might involve the infringement of other rights such as freedom of expression in a manner which might not be acceptable in the defence of rights of a lesser nature.

The Government also emphasised that, in granting the injunction, the Supreme Court was merely sustaining the logic of Article 40.3.3o of the Constitution. The determination by the Irish courts that the provision of information by the relevant applicants assisted in the destruction of unborn life was not open to review by the Convention institutions.

68. The Court cannot agree that the State's discretion in the field of the protection of morals is unfettered and unreviewable (see, *mutatis mutandis*, for a similar argument, the *Norris v. Ireland* judgment of 26 October 1988, Series A no. 142, p. 20, para. 45).

It acknowledges that the national authorities enjoy a wide margin of appreciation in matters of morals, particularly in an area such as the present which touches on matters of belief concerning the nature of human life. As the Court has observed before, it is not

possible to find in the legal and social orders of the Contracting States a uniform European conception of morals, and the State authorities are, in principle, in a better position than the international judge to give an opinion on the exact content of the requirements of morals as well as on the "necessity" of a "restriction" or "penalty" intended to meet them (see, *inter alia*, the *Handyside v. the United Kingdom* judgment of 7 December 1976, Series A no. 24, p. 22, para. 48, and the *Müller and Others v. Switzerland* judgment of 24 May 1988, Series A no. 133, p. 22, para. 35).

However this power of appreciation is not unlimited. It is for the Court, in this field also, to supervise whether a restriction is compatible with the Convention.

69. As regards the application of the "proportionality" test, the logical consequence of the Government's argument is that measures taken by the national authorities to protect the right to life of the unborn or to uphold the constitutional guarantee on the subject would be automatically justified under the Convention where infringement of a right of a lesser stature was alleged. It is, in principle, open to the national authorities to take such action as they consider necessary to respect the rule of law or to give effect to constitutional rights. However, they must do so in a manner which is compatible with their obligations under the Convention and subject to review by the Convention institutions. To accept the Government's pleading on this point would amount to an abdication of the Court's responsibility under Article 19 (art. 19) "to ensure the observance of the engagements undertaken by the High Contracting Parties ...".

70. Accordingly, the Court must examine the question of "necessity" in the light of the principles developed in its case-law (see, *inter alia*, the *Observer and Guardian v. the United Kingdom* judgment of 26 November 1991, Series A no. 216, pp. 29-30, para. 59). It must determine whether there existed a pressing social need for the measures in question and, in particular, whether the restriction complained of was "proportionate to the legitimate aim pursued" (*ibid.*).

71. In this context, it is appropriate to recall that freedom of expression is also applicable to "information" or "ideas" that offend, shock or disturb the State or any sector of the population. Such are the demands of that pluralism, tolerance and broadmindedness without which there is no "democratic society" (see, *inter alia*, the above-mentioned *Handyside* judgment, Series A no. 24, p. 23, para. 49).

72. While the relevant restriction, as observed by the Government, is limited to the provision of information, it is recalled that it is not a criminal offence under Irish law for a pregnant woman to travel abroad in order to have an abortion. Furthermore, the injunction limited the freedom to receive and impart information with respect to services which are lawful in other Convention countries and may be crucial to a woman's health and well-being. Limitations on information concerning activities which, notwithstanding their moral implications, have been and continue to be tolerated by national authorities, call for careful scrutiny by the Convention institutions as to their conformity with the tenets of a democratic society.

73. The Court is first struck by the absolute nature of the Supreme Court injunction which imposed a "perpetual" restraint on the provision of information to pregnant women concerning abortion facilities abroad, regardless of age or state of health or their reasons for seeking counselling on the termination of pregnancy. The sweeping nature of this restriction has since been highlighted by the case of *The Attorney General v. X*

and Others and by the concession made by the Government at the oral hearing that the injunction no longer applied to women who, in the circumstances as defined in the Supreme Court's judgment in that case, were now free to have an abortion in Ireland or abroad (see paragraph 25 above).

74. On that ground alone the restriction appears over broad and disproportionate. Moreover, this assessment is confirmed by other factors.

75. In the first place, it is to be noted that the corporate applicants were engaged in the counselling of pregnant women in the course of which counsellors neither advocated nor encouraged abortion, but confined themselves to an explanation of the available options (see paragraphs 13 and 14 above). The decision as to whether or not to act on the information so provided was that of the woman concerned. There can be little doubt that following such counselling there were women who decided against a termination of pregnancy. Accordingly, the link between the provision of information and the destruction of unborn life is not as definite as contended. Such counselling had in fact been tolerated by the State authorities even after the passing of the Eighth Amendment in 1983 until the Supreme Court's judgment in the present case. Furthermore, the information that was provided by the relevant applicants concerning abortion facilities abroad was not made available to the public at large.

76. It has not been seriously contested by the Government that information concerning abortion facilities abroad can be obtained from other sources in Ireland such as magazines and telephone directories (see paragraphs 23 and 27 above) or by persons with contacts in Great Britain. Accordingly, information that the injunction sought to restrict was already available elsewhere although in a manner which was not supervised by qualified personnel and thus less protective of women's health. Furthermore, the injunction appears to have been largely ineffective in protecting the right to life of the unborn since it did not prevent large numbers of Irish women from continuing to obtain abortions in Great Britain (see paragraph 26 above).

77. In addition, the available evidence, which has not been disputed by the Government, suggests that the injunction has created a risk to the health of those women who are now seeking abortions at a later stage in their pregnancy, due to lack of proper counselling, and who are not availing themselves of customary medical supervision after the abortion has taken place (see paragraph 26 above). Moreover, the injunction may have had more adverse effects on women who were not sufficiently resourceful or had not the necessary level of education to have access to alternative sources of information (see paragraph 76 above). These are certainly legitimate factors to take into consideration in assessing the proportionality of the restriction.

3. Articles 17 and 60 (art. 17, art. 60)

78. The Government, invoking Articles 17 and 60 (art. 17, art. 60) of the Convention, have submitted that Article 10 (art. 10) should not be interpreted in such a manner as to limit, destroy or derogate from the right to life of the unborn which enjoys special protection under Irish law.

79. Without calling into question under the Convention the regime of protection of unborn life that exists under Irish law, the Court recalls that the injunction did not prevent Irish women from having abortions abroad and that the information it sought to restrain

was available from other sources (see paragraph 76 above). Accordingly, it is not the interpretation of Article 10 (art. 10) but the position in Ireland as regards the implementation of the law that makes possible the continuance of the current level of abortions obtained by Irish women abroad.

4. Conclusion

80. In the light of the above, the Court concludes that the restraint imposed on the applicants from receiving or imparting information was disproportionate to the aims pursued. Accordingly there has been a breach of Article 10 (art. 10).”

Højesterets begrundelse og resultat

Strafansvar for medvirken til selvmord og selvmordsforsøg

Tiltalte 1 er ved landsrettens dom fundet skyldig i to forhold af overtrædelse af straffelovens § 240 om medvirken til selvmord og et forhold af forsøg herpå. Sagen angår, om de handlinger, som Tiltalte 1 efter landsrettens bevisresultat har foretaget i de tre forhold, er strafbare som medvirken efter bestemmelsen, og om betingelserne for at straffe for forsøg er opfyldt. I givet fald er der tillige spørgsmål om strafudmålingen.

Efter straffelovens § 240 er det strafbart at medvirke til, at nogen berøver sig selv livet, mens det ikke er strafbart at forsøge at tage sit eget liv. Bestemmelsen indeholder således en selvstændig kriminalisering af medvirken til selvmord. Højesteret finder, at det beror på en fortolkning af denne bestemmelse, hvilke former for medvirken der er omfattet af strafansvaret, og at der derfor ikke uden videre kan tages udgangspunkt i de medvirkensformer, som efter den almindelige regel i straffelovens § 23 er strafbare som medvirken til forbrydelser. Medvirken af mere underordnet karakter vil f.eks. kunne falde uden for, hvad der er strafbart efter § 240.

I forhold 2 er Tiltalte 1 fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 240 ved forud for Person 2's død den 7. maj 2017 via en kontakt at have skaffet medicin til Person 2 med viden om, at medicinen skulle bruges til hans selvmord. I forhold 1 er Tiltalte 1 fundet skyldig i forsøg på overtrædelse af § 240 ved via den medtaltale at have skaffet receptpligtig medicin til Vidne 4 med viden om, at medicinen skulle bruges til Vidne 4's selvmord, som imidlertid mislykkedes.

Højesteret tiltræder, at **Tiltalte 1's** handlinger i forhold 1 og forhold 2 er strafbare som medvirken til selvmord efter straffelovens § 240. I forhold 1 tiltræder Højesteret endvidere, at betingelserne for at straffe for forsøg er opfyldt, da strafferammen i § 240 på bøde eller fængsel indtil 3 år giver mulighed for at straffe for forsøg, jf. straffelovens § 21, stk. 3. Det, som **Tiltalte 1** har anført om lovhistorien til § 240, kan ikke føre til et andet resultat.

I forhold 3 er **Tiltalte 1** fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 240 ved i mailkorrespondance med **Person 3** at have vejledt hende om metoder til at begå selvmord, bl.a. ved at bekræfte medicinvalget og ved at bekræfte, at det er en god idé at supplere med en plastikpose, og herunder at have skrevet ”Hvis du kan gennemføre det, vil du være 100 % sikker. Husk i givet fald at der skal en elastik om halsen”, hvorved han medvirkede til hendes selvmord ved indtagelse af medicin og placering af en plastikpose lukket sammen med et gummi-bånd over hovedet.

Tre dommere – Thomas Rørdam, Jon Stokholm og Lars Apostoli – udtaler herefter om forhold 3:

Vi tiltræder, at **Tiltalte 1** ved sin rådgivning i mailkorrespondancen med **Person 3** har foretaget en konkretiseret og væsentlig medvirken til hendes selvmord, og at rådgivningen efter sin karakter ikke er straffri som følge af, at rådgivningen tog udgangspunkt i en generel vejledning, som lovligt var offentliggjort på Læger for Aktiv Dødshjælps hjemmeside. Vi lægger i den forbindelse tillige vægt på, at den konkrete rådgivning, som **Tiltalte 1** ydede **Person 3**, i højere grad end den generelle vejledning var egnet til at styrke hende i ønsket om at begå selvmord. Der er efter vores opfattelse ikke grundlag for at fastslå, at domfældelse i dette forhold vil være i strid med artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Dommerne Lene Pagter Kristensen og Marianne Højgaard Pedersen udtaler om forhold 3:

Det fremgår af sagens oplysninger, at **Person 3** i juli 2018 kontaktede **Tiltalte 1**, hvor hun i mails tilkendegav, at hun, der var 85 år og havde mange skavanker, havde et ønske om at afslutte snart og havde afklaret det med den nærmeste familie. Hun havde skaffet de nødvendige piller, og hendes hensigt var også at supplere med en plastikpose. Hun havde en stor skræk for den mulige risiko for, at det skulle mislykkes for hende, og hun var nervøs for,

om hun ville være i stand til at gennemføre det alene. **Tiltalte 1** informerede hende herefter i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgik af den lovlige vejledning på hjemmesiden, og han gav ikke oplysninger, der ikke allerede fremgik af hjemmesiden. Han hverken opfordrede eller opmuntrede hende til at begå selvmord. Under disse omstændigheder finder vi, at **Tiltalte 1's** oplysninger til **Person 3** er af sådan karakter, at oplysningerne i sig selv ikke kan anses for strafbar medvirken til, at hun berøvede sig selv livet. Vi finder derfor, at **Tiltalte 1** i dette forhold skal frifindes for at have overtrådt straffelovens § 240, hvilket også må anses for bedst stemmende med artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om retten til at modtage og meddele oplysninger, jf. herved Menneskerettighedsdomstolens dom af 29. oktober 1992 i sagerne 14234/88 og 14235/88 (Open Door and Dublin Well Woman mod Irland).

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet, således at det tiltrædes, at **Tiltalte 1** er fundet skyldig i alle tre forhold.

Strafudmålingen

Tre dommere – Thomas Rørdam, Jon Stokholm og Lars Apostoli – udtaler:

Vi finder, at der ved strafudmålingen må tages udgangspunkt i, at det af forarbejderne til lovændringen i 2004 fremgår, at der ikke var tilsigtet nogen ændring i det hidtidige udmålingsniveau inden for den dagældende strafferamme på bøde eller fængsel indtil 4 måneder for medvirken til selvmord, der ikke foretages af egennyttige grunde. Det må i skærpende retning tillægges betydning, at **Tiltalte 1's** forhold har haft en vis systematisk karakter, og at sagen omfatter tre forhold, hvoraf det sidste blev begået, efter at han blev sigtet af politiet for overtrædelse af straffelovens § 240. I formildende retning må det tillægges betydning, at **Tiltalte 1** snart er 78 år gammel.

Efter det anførte tiltræder vi, at straffen er fastsat til 60 dages betinget fængsel.

Dommerne Lene Pagter Kristensen og Marianne Højgaard Pedersen udtaler:

Det fremgår af forarbejderne til ændringen i 2004 af straffelovens § 240, at der ikke var tilsigtet en ændring af det hidtidige udmålingsniveau. Efter den sparsomme retspraksis må det lægges til grund, at niveauet for ét forhold af overtrædelse af § 240 var hæfte i 14 dage (hvilket i

dag svarer til fængsel i 10 dage). Ved udmålingen af straffen må det endvidere tillægges vægt, at der i forhold 1 alene var tale om et forsøg, at forsøg uden egennyttige bevæggrunde indtil lovændringen i 2004 ikke var strafbar, og at der ifølge forarbejderne ikke var tilsigtet nogen ændring af det hidtidige strafbare område eller udmålingsniveau. I forhold 3 var der efter vores opfattelse ikke tale om en væsentlig medvirken. Forhold 1 og 2, der vedrører fremskaffelse af medicin, er begge begået i foråret 2017, og forhold 3, der vedrører vejledning, er begået i sommeren 2018. **Tiltalte 1** er ikke tidligere straffet, og der er efter vores opfattelse ikke tale om, at forholdene har en systematisk karakter. Vi stemmer herefter for at fastsætte straffen til 30 dages betinget fængsel.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet, således at landsrettens dom stadfæstes.

Efter omstændighederne, herunder behovet for en afklaring af området for medvirkensansvaret efter straffelovens § 240, skal statskassen betale sagens omkostninger for Højesteret.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.